

Sotenäs kommun

info@sotenas.se

Rektorn vid Kungshamns- Åsensskolan

Thomas.Edlund@sotenas.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Kungshamns- Åsensskolan
i Sotenäs kommun

Tillsyn i Kungshamns- Åsensskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sotenäs kommun under våren och hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Kungshamns- Åsensskolan besöktes av Skolinspektionen den 26 augusti 2014.

Fakta om skolenheten

Kungshamn-Åsensskolan är en skolenhet med elever i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6. Skolan leds av en rektor. Förskoleklassen och årskurserna 1-2 har undervisningen i lokaler som ligger på en höjd och som kallas Åsen och årskurserna 3-6 har undervisning i lokaler som kallas Kungshamn och som ligger nedanför höjden. Kungshamn och Åsen har flera lokaler gemensamt. Skolan är organiserad i tre arbetslag där de som arbetar på Åsen bildar ett arbetslag, och de som arbetar med årskurserna 3-4 och de som arbetar med årskurserna 5-6 utgör varsina arbetslag. Skolan har en egen specialpedagog och en speciallärare men har också tillgång till den centrala elevhälsan.

Antalet elever är 30 i förskoleklass och 190 i grundskolan (totalt 220 elever)

Kunskapsresultat

Resultaten på skolan över tid har varit förhållandevis höga. För ett antal år sedan sjönk resultaten i årskurs tre och även förra årets årskurs tre har något sämre resultat än tidigare år. Under ett flertal år har det framförallt varit pojkar som inte nått godkänt resultat på delar av de nationella proven.

Enligt skolans redovisning var andelen elever som nått kunskapskraven våren 2012 i årskurs 3 i svenska 54 procent, matematik 61 procent, naturorienterande ämnen 89 procent och samhällsorienterande ämnen 89 procent. År 2013 förbättrades resultaten i svenska till 80 procent, matematik 72 procent, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen 100 procent.

Motsvarande siffror våren 2012 för årskurs 6 är bild, hem och konsumentkunskap, musik, slöjd 100 procent, engelska 92 procent, idrott och hälsa 98 procent, matematik 85 procent, biologi, fysik och kemi 96 procent, geografi, historia och religion 96 procent, samhällskunskap 98 procent, svenska 83 procent och teknik 96 procent. År 2013 förbättrades resultaten i engelska, matematik, fysik, kemi, geografi, historia, svenska och teknik till 97 procent. I övriga ämnen nådde samtliga elever 100 procent måluppfyllelse.

Helhetsbedömning

Kungshamn-Åsensskolan har bland annat goda rutiner kring arbetet med värdegrunden och eleverna märker en påtaglig skillnad till det bättre när det gäller studiero jämfört med året innan. Skolan har också ett bra kvalitetsarbete. Under ett flertal år har verksamheten på enheten minskat på grund av minskade elevkullar. Detta har bland annat inneburit att även personalgruppen minskat.

Skolans personal har dock inte diskuterat igenom hur de på ett tydligt sätt kan beskriva elevernas kunskapsutveckling och vad som behöver göras för att nå så långt som möjligt. Detta kan avläsas i elevernas individuella utvecklingsplaner som inte alltid beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i. Det framgår inte heller vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Detta kan även försvåra elevernas möjligheter till inflytande eftersom en ökad kunskap om egna insatser i relation till mål och kunskapskrav förbättrar möjligheten att förstå värdet av inflytande. Skolans arbete med elevernas inflytande på undervisningens innehåll och genomförande måste därför bli mera systematiskt och planlagt.

På skolan finns det en lokal elevhälsa, bestående av specialpedagog och speciallärare, dessutom finns det en central elevhälsa i kommunen som skolenheten anlitar. Skolans resurs för elevhälsa arbetar företrädesvis med insatser på individnivå för att eleverna ska nå kunskapskrav och mål. Skolans elevhälsoarbete med att förebygga och främja hälsan på skolenheten måste dock förstärkas.

Skolan saknar ett skolbibliotek.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sotenäs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 december 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Sotenäs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett tillräckligt reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Läraren ska enligt läroplanen svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskaper om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer. Rektor har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I intervjuer med elever säger de att läraren bestämmer det som ska göras på lektionerna. De äldre eleverna kan ge exempel på att de i idrott och hälsa får vara med och välja vad de ska göra ibland, men det tydligaste exemplet de ger på inflytande är i elevens val när de har hem- och konsumentkunskap. De yngre eleverna säger att de inte får vara med att bestämma, inte än i varje fall, tillägger de.

Av lärarintervjun framgår att det varierar i vilken utsträckning eleverna ges inflytande över utbildningen, att det är olika beroende på vilket ämne läraren har. I vissa teoretiska ämnen anser lärarna att det är svårare att ge eleverna inflytande jämfört med till exempel slöjd, och att inflytandet därför ibland uteblir i de teoretiska ämnena. Av intervjun med lärarna framgår vidare att elevinflytandet inte diskuterats på skolan och vad begreppet står för och när det ges. Lärarna ger dock exempel på att eleverna har haft och har inflytande men att detta inte varit tydligt för eleverna. Samtliga av skolans lärare menar att de måste bli bättre på att medvetandegöra eleverna när de väl är delaktiga och att det är ett utvecklingsområde för skolan, vilket bekräftas av rektor. Rektor uppger i intervju att elevinflytandet är ett prioriterat område i det fortsatta arbetet med att utveckla skolan.

Av utredningen framgår att eleverna inte i tillräcklig utsträckning ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Det är olika för olika ämnen om eleverna ges inflytande. Eleverna är i liten grad medvetna om att de har inflytande och lärarna brister i att förmedla detta till eleverna. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Sotenäs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Elevhälsan ska arbeta förebyggande
Elevhälsan ska arbeta hälsofrämjande

Motivering

För eleverna i grundskola ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

På skolan finns det en lokal elevhälsa, bestående av specialpedagog och speciallärare, dessutom finns det en central elevhälsa i kommunen där också psykolog, kurator och skolsköterska finns. Båda dessa elevhälsoteam arbetar företrädesvis med insatser på individnivå för att eleverna ska nå kunskapskrav och mål. Enligt rektor är elevhälsans arbete inte riktigt förebyggande eller hälsofrämjande. Det görs enligt rektor åtgärder när något redan hänt. Enligt Rektor menar att all skolans personal alltid arbetar förebyggande och hälsofrämjande men inte specifikt specialpedagogen och specialläraren lokalt, inte heller den centrala elevhälsan som en helhet. Dock gör skolsköterskan vissa insatser till exempel under hälsoveckan på våren. Enligt det lokala elevhälsoteamet arbetar de mest individinriktat och de har inga regelrätta träffar med kurator, psykolog, skolsköterska och rektor. Enligt den lokala elevhälsan har skolan en hälsovecka som de kanske kan betrakta som förebyggande. Då anlitas vissa i den centrala elevhälsan för att prata exempelvis om rökning.

Utredningen visar att elevhälsan inte i tillräcklig omfattning arbetar främst hälsofrämjande och förebyggande. Det finns inget strukturerat förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolenheten vare sig av den lokala eller centrala elevhälsan. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Sotenäs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek

Motivering

Av skollagen framgår att eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteken spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgoda deras behov av material för utbildningen.

På Kungshamn-Åsensskolan har inspektörerna besökt de rum som benämns skolbibliotek och som innehåller ett litet utbud av skönlitteratur och fackböcker. De flesta av böckerna är gamla och facklitteraturen är i flera fall inaktuell. Det finns en samling böcker i varje skolbyggnad. Nyanskaffningen sker genom att elevrådet väljer ett antal skönlitterära böcker varje år. Skolbiblioteket saknar digitala medier och det finns inget lånesystem. Eleverna berättar att boksamlingen används endast när de ska låna en bok som de ska läsa och då talar de om för läraren vilken bok de valt. På Kungshamn används lokalen också som musiksall. Intervjuade lärare uppger att de sällan utnyttjar skolbiblioteket i sin undervisning, i stället använder de sig av boklådor som respektive klass får till sitt klassrum. "Vi använder inte biblioteket som ett ställe att vara i. Vi hämtar böcker där" uttrycker en lärare. Boklådorna har tagits fram med hjälp av kommunens folkbibliotek. På Kungshamn- Åsensskolan har man också böcker i respektive klassrum. Enligt rektors bedömning har inte Kungshamn-Åsensskolan ett skolbibliotek som uppfyller de krav som finns.

Utredningen visar att skolan inte har tillgång till ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav om att vara en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ingår i skolans pedagogiska verksamhet. Elever på Kungshamn-Åsensskolan har inte tillgång till ett skolbibliotek i form av en samlad resurs i anslutning till skolan, med uppdaterad litteratur avsedd för elever och där det finns olika medier och annan information som praktiskt går att använda i undervisningen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Sotenäs kommun en anmärkning.

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i.
- I den individuella utvecklingsplanen framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan (IUP) ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Lärarna ska också i den individuella utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att nå kunskapskraven.

De skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av visar att dessa inte alltid relaterar till elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella kunskapskraven. En del av omdömena är knapphändigt formulerade. Exempelvis framgår det i ett omdöme att eleven "ska lyssna mer på genomgångar".

Under den rubrik där skolan ska beskriva hur skolan ska arbeta för att eleven ska nå målen finns i vissa fall ingen text alls. IUP:n fokuserar i andra fall enbart på vad eleven ska göra. I de IUP:er där skolan beskriver vad de ska göra är formuleringar standardiserade och väldigt allmänna. Det framgår inte vad skolan ska göra för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Utredningen visar att de skriftliga omdömena inte alltid relaterar elevens kunskapsutveckling till kunskapskraven. Det framgår även att sammanfattningarna i de individuella utvecklingsplanerna av vilka insatser som krävs för att eleven ska nå kunskapskraven i vissa IUP:er är bristfälliga då de är knapphändiga och ibland saknas de helt. Eftersom utredningen visar att endast ett fåtal av de

IUP:er Skolinspektionen tagit del av uppvisar dessa brister och inget i övrigt antyder att elever och föräldrar inte får information om elevernas prestationer bedöms bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därmed en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning undervisningsråd har Elisabeth Fogelberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Kjell Ahlgren
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.